

Cut the Baby in Half: What Was So Wise About Solomon's Solution?

Alex Maged
www.WhatsPshat.org

A. Introduction to Solomon's Judgment

(1) מלכים א פרק ג:

טז אַז תבאנה שְׁתֵּי נָשִׁים זָנוֹת אֶל הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמִדְנָה לְפָנָיו.

יז וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאֶחָת בִּי אֲדֹנָי אֲנִי וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת יוֹשֶׁבֶת בְּבַיִת אֶחָד וְאֵלֶּךְ עִמָּה בְּבַיִת. יח וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְלִדְתִּי וַתֵּלֶד גַּם הָאִשָּׁה הַזֹּאת וְאֲנַחְנוּ יַחְדָּו אֵין זָר אֶתְנוּ בְּבַיִת זֹלָתִי שְׁתֵּי אֲנַחְנוּ בְּבַיִת. יט וַיָּמָת בֶּן הָאִשָּׁה הַזֹּאת לְיֵלֶה אֲשֶׁר שָׁכְבָה עִלָּיו. כ וַתִּקֶּם בְּתוֹךְ הַלַּיְלָה וַתִּקַּח אֶת בְּנֵי מֵאֲצִלִּי וְאֶמְתָּךְ יִשְׁכָּה וַתִּשְׁכִּיבֵהוּ בְּחִיקָה וְאֶת בְּנֵה הַמֵּת הַשְּׁכִיבָה בְּחִיקָי. כא וְאִקֶּם בְּבִקֶּר לְהִינִיק אֶת בְּנֵי וְהִנֵּה מֵת וְאֶתְבוֹנֵן אֵלָיו בְּבִקֶּר וְהִנֵּה לֹא הָיָה בְּנֵי אֲשֶׁר יִלְדָתִי.

כב וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הָאֶחָת לֹא כִּי בְנֵי הָיָה וּבְנֵי הַמֵּת וְזֹאת אִמְרַת לֹא כִּי בְנֵי הַמֵּת וּבְנֵי הָיָה וַתִּדְבַּרְנָה לְפָנָי הַמֶּלֶךְ. כג וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ זֹאת אִמְרַת זֶה בְּנֵי הָיָה וּבְנֵי הַמֵּת וְזֹאת אִמְרַת לֹא כִּי בְנֵי הַמֵּת וּבְנֵי הָיָה. כד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ קַחוּ לִי חֶרֶב וַיָּבֵאוּ הַחֶרֶב לְפָנָי הַמֶּלֶךְ. כה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ גְּזְרוּ אֶת הַיֶּלֶד הָיָה לְשְׁנַיִם וְתָנוּ אֶת הַחֲצֵי לְאֶחָת וְאֶת הַחֲצֵי לְאֶחָת.

כו וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֲשֶׁר בְּנֵה הָיָה אֶל הַמֶּלֶךְ כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמֶיהָ עַל בְּנֵה וַתֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי תָנוּ לָהּ אֶת הַיֶּלֶד הָיָה וְהַמֵּת אֶל תְּמִיתָהּ וְזֹאת אִמְרַת גַּם לִי גַם לָךְ לֹא יְהִי גְזֹרוּ.

כז וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר תָנוּ לָהּ אֶת הַיֶּלֶד הָיָה וְהַמֵּת לֹא תְמִיתָהּ הִיא אִמּוֹ. כח וַיִּשְׁמְעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אֶת הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר שִׁפֵּט הַמֶּלֶךְ וַיִּרְאוּ מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי רָאוּ כִּי חֲכַמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט.

2) I Kings 3: 16 Later, two women who were harlots came to the king and stood before him. 17 The one woman said, "Please, my lord, this woman and I live in the same house; and I gave birth while she was in the house. 18 Then on the third day after I gave birth, this woman also gave birth. We were together; there was no one else with us in the house, only the two of us were in the house. 19 Then this woman's son died in the night, because she lay on him. 20 She got up in the middle of the night and took my son from beside me while your servant slept. She laid him at her breast, and laid her dead son at my breast. 21 When I rose in the morning to nurse my son, I saw that he was dead; but when I looked at him closely in the morning, clearly it was not the son I had borne." 22 But the other woman said, "No, the living son is mine, and the dead son is yours." The first said, "No, the dead son is yours, and the living son is mine." So they argued before the king.

23 Then the king said, "The one says, 'This is my son that is alive, and your son is dead'; while the other says, 'Not so! Your son is dead, and my son is the living one.'" 24 So the king said, "Bring me a sword," and they brought a sword before the king. 25 The king said, "Divide the living boy in two; then give half to the one, and half to the other." 26 But the woman whose son was alive said to the king—because compassion for her son burned within her—"Please, my lord, give her the living boy; certainly do not kill him!" The other said, "It shall be neither mine nor yours; divide it." 27 Then the king responded: "Give the first woman the living boy; do not kill him. She is his mother." 28 All Israel heard of the judgment that the king had rendered; and they stood in awe of the king, because they perceived that the wisdom of God was in him, to execute justice.

B. The Traditional Perspective on Solomon's Judgment

3) רלב"ג מלכים א ג':ט"ז ומזה הענין עמד על אמתת הדבר כי אשר אינה אמו לא תחוס אם יגזרוהו לשנים. וזה מן התחבולות הטובות שראוי שיעשו אותן השופטים הישרים לפי חכמתם, כי לא יספיק להם שיתנהגו בזה לפי הנאמר לפניהם, אבל ראוי שיעמיקו לעמוד על האמת כדי שישפטו לפי האמת, לא לפי הנאמר לפניהם לבד. שאם היה שופט שלמה מזה הצד, הנה היה ראוי לו שיאמר שישאר הילד החי לאשה המחזקת בו, ולא יצא מתחת ידה בעבור זאת הטענה המופשטת מהעדות

4) מלכים א פרק ג: ה בגבעון נראה ה' אל שלמה בחלום הלילה ויאמר אלוקים שאל מה אתן לך. ויאמר שלמה אתה עשית עם עבדך דוד אבי חסד גדול כאשר הלך לפניך באמת ובצדקה ובישרת לבב עמך ותשמר לו את החסד הגדול הזה ותתן לו בן יושב על כסאו כיום הזה. ועתה ה' אלוקי אתה המלכת את עבדך תחת דוד אבי ואנכי נער קטן לא אדע צאת ובא. ועתה עמך אשר בחרת עם רב אשר לא ימנה ולא יספר מרב. ונתת לעבדך לב שמע לשפט את עמך להבין בין טוב לרע כי מי יוכל לשפט את עמך הכבד הזה. ויטיב הדבר בעיני אדני כי שאל שלמה את הדבר הזה. ויאמר אלוקים אליו וען אשר שאלת את הדבר הזה ולא שאלת לך עשר ולא שאלת נפש איביך ושאלת לך הבין לשמע משפט. ויב הנה עשיתי כדברך הנה נתתי לך לב חכם ונבון אשר כמוך לא היה לפניך ואחריו לא יקום כמוך. וגם אשר לא שאלת נתתי לך גם עשר גם כבוד אשר לא היה כמוך איש במלכים כל ימיו. ויד ואם תלך בדרכי לשמר חקי ומצותי כאשר הלך דוד אבי והארכתי את ימיו. ויעל עלות ויעש שלמים ויעש משתה לכל עבדיו.

C. Alternative Perspectives on Solomon's Judgment

1. [Possibility of alternative outcome?]

5) **בראשית פרק כב:** י וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת יְדֹ וַיִּקַּח אֶת הַמֵּאכֶלֶת לְשַׁחֵט אֶת בְּנוֹ. יא וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלֵּאף ה' מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הַנְּנִי. יב וַיֹּאמֶר אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנְּעֵר וְאַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי עֵתָה יָדַעְתִּי כִּי יִרְא אֱלֹהִים אֶתְּךָ וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת בְּנֶךָ אֶת יַחֲדָךָ מִמֶּנִּי

2. Recognizing Human Fallibility?

6) **מכות כב ע"ב:** ויען המלך ויאמר: תנו לה את הילד החי, והמת לא תמיתוהו, (כי) היא אמו. מנא ידע? דלמא איערומא מיערמא! יצאת בת קול ואמרה: היא אמו

3. Learning from Precedent?

7) **שמואל ב פרק יט:** כה ומפבשת בן שאול ירד לקראת המלך ולא עשה רגליו ולא עשה שפמו ואת בגדיו לא כבס למן היום לכת המלך עד היום אשר בא בשלום. כו ויהי כי בא ירושלים לקראת המלך ויאמר לו המלך למה לא הלכת עמי מפיבשת. כז ויאמר אדני המלך עבדי רמני כי אמר עבדך אחבשה לי החמור וארכב עליה ואלך את המלך כי פסח עבדך. כח וירגל בעבדך אל אדני המלך ואדני המלך כמלאך האלוקים ועשה הטוב בעיניך. כט כי לא היה כל בית אבי כי אם אנשי מות לאדני המלך ותנשת את עבדך באכלי שלחנה ומה יש לי עוד צדקה ולזעק עוד אל המלך. ל ויאמר לו המלך למה תדבר עוד דבריך אמרתי אתה וציבא תחלקו את השדה. לא ויאמר מפיבשת אל המלך גם את הכל יקח אחרי אשר בא אדני המלך בשלום אל ביתו.

8) **יומא כב ע"ב:** דאמר רב יהודה אמר רב: בשעה שאמר לו דוד למפיבושת (שמואל ב יט, ל) "אמרתי אתה וציבא תחלקו את השדה," יצאה בת קול ואמרה לו: רחבעם וירבעם יחלקו את המלכות.

4. Communicating One's Reasoning?

10) אברבנאל מלכים א ג:כה... וכבר כתבתי למעלה בשער השני אמתת הענין הזה לדעתי, והוא ששלמה השיג אמתת הדבר הזה קודם הנסיון והבחינה הזאת, כי מהכרת פני הנשים הזונות, ומפרצופיהן כשעיין בהן ואופן דבריהם כששמע אותן, השיג מצפונו ליבותן וירד לאמת הענין, וגלה ליושבים לפניו תוכן הענין ואמותו כפי מה שהשיג בחכמתו מפרצופי הנשים ואותות דבריהן ותנועותיהן, האמנם עשה הבחינה ההיא בהם, שהרואים היושבים ראשונה במלכות לפניו יכירו חכמתו ויתאמתו אליהם דבריו וגזרתו, וידעו שהוא עושה משפט וצדקה בזה:

9) ר' יוסף קרא מלכים א ג:יח' ויהי ביום השלישי ללדתי ותלד גם האשה הזאת – והיכר גדול יש בין ילד בן יומו לנולד כבר ימים שלשה, שתינוק בן יומו עדיין לא נפל בו דמו, וכולו חרום, ותינוק בן שלשה {ימים} כבר דמו נבלע באיבריו.

11) מלבי"ם מלכים א ג:כב ותאמר האשה האחרת: לא, כי בני החי ובנך המת, וזאת אומרת: לא, כי בנך המת ובני החי – ספר הכתוב כי בדברם, אמרה הנתבעת בלשון בני החי ובנך המת והתובעת אמרה בהפך בנך המת ובני החי, וכלל בלשון שהאדם יקדים תמיד מה שהוא העקר ויאחר את הטפל, ולפ"ז הסברא נותנת שהאשה שדקדקה להקדים בלשונה בני החי קודם, עקר מגמתה שיהיה החי בנה, והמקדמת בלשונה בנך המת עקר מגמתה שיהיה המת בן חברתה, לא שיהיה החי בנה, ומזה כבר היה יכול להבין ולהכריע מי אמו...

4. Deterrence?

12) רד"ק מלכים א ג:כ"ח לעשות משפט – לפיכך יראו מפניו לעשות דבר רע ואפילו בסתר כי ראו כי ברוב חכמתו יוציא לאור משפט כמו שנעשה בזה המשפט

5. Administrability?

13) ר' יוסף קרא מלכים א ג:ט וזהו הדבר: ונתת לעבדך לב שומע – פתרונו לב מבין לשפוט את עמך להבין בין טוב לרע, כי מי יוכל לשפוט את עמך הכבד הזה כי אם אדם שיש בו חכמה יתירה, שעם רב יש לו עסקים יתירים ובאין לדון, ואין לי מתון לעיין בדין, שעוד זה צועק אינו מספיק לדבר דבריו עד שהאחר בא וצועק אף הוא, ועוד מי יוכל לפסוק אלף דינין ביום אחד אם לא אדם חכם ונבון אשר רוח אלקים בו.

6. Dispute Resolution?

14) משנה בבא מציעא ג:ד: שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה וזה מאתים, זה אומר שלי מאתים וזה אומר שלי מאתים – נתן לזה מנה ולזה מנה, והשאר יהא מונח עד שיבוא אליהו.

אמר רבי יוסי, אם כן מה הפסיד הרמאי, אלא הכל יהא מונח עד שיבוא אליהו.

15) שו"ת הרא"ש כלל קז: כל דינא דלא איפשר לברורי, לא אמרינן יהא מונח עד שיבא אליהו, אלא ידון הדיין לפי מה שענינו רואות אומד דעתו בסברא מועטת שנראה לו... והחכם רבי בנאה למד דין זה מאב החכמים במעשה שבא לפניו על שתיים נשים זונות שדן אותן באומד הדעת שנראה לו שרחמי האם נכמרו על בנה ונתן לה הילד החי והופיעה רוח הקדש בבית דינו של שלמה ע"ה ואמרה כי היא אמו וכן חכמי הגמרא בכמה מקומות פסקו דבריהם באומד דעתם... והיינו טעמא דכיון שבא הדין לפני הדיין והוא אינו יכול לברר הדבר, אינו רשאי למשוך ידו מן הדין ויריבו הבעלי דינין זה עם זה, וכתוב אמת ומשפט שלום וכו' - כי על ידי המשפט יש שלום בעולם. ולכך נתנו כח לדיין לשפוט ולעשות מה שירצה – אף בלא טעם וראיה – כדי לתת שלום בעולם.

7. Expanding Access to Justice?

16) R. Hayyim Angel, "Cut the Baby in Half," *Jewish Bible Quarterly*, XXXIX (3):

But another element in the narrative has not yet been addressed. The aforementioned interpreters all focus on a conflict between two women. None considers significant the fact that the litigants are *prostitutes*.

During his prophetic encounter with God (3:5-15), Solomon is always referred to by his name (four times) and never as "king". When rendering judgment to the prostitutes (3:16-28), he always is referred to as "the king" (ten times) and never as "Solomon". Part of the reason behind this appellation shift is to show that before God, all people are equal and nobody else may be called "king". In the episode with the prostitutes, it is specifically Solomon fulfilling an important role of kingship – rendering justice in a difficult case.

Prostitution is a lowly occupation in any society... The tenfold repetition of the term "the king" in contrast to these prostitutes, then, is striking. It appears that a primary message of this narrative is that anyone could gain an audience with Solomon and receive a fair hearing. Biblical "wisdom" does not refer only to having a high IQ or superior problem-solving abilities. It includes the ability to judge with fairness and to live righteously in accordance with the principles of wisdom. Just as all people – even kings – stand as equals before God, the true King; so too a king's having divine wisdom means that all people can gain a fair hearing before him in justice. That prostitutes could gain an audience with Solomon and that he would listen so attentively to their arguments that he could solve their case with no witnesses demonstrate Solomon's true wisdom...